

Але в Гатліні він був іншим. Схожим, але іншим. Нудотно-солодкий запах. Так пахне смерть. Як санітар у В'єтнамській війні, Берт добре знався на цьому.

Вікі мовчки сиділа в машині, тримала у руках фігурку розп'яття і захоплено дивилась на неї. Берту це не сподобалось.

—Постав на місце.

—Ні, — відповіла вона, навіть не глянувши на нього, — в тебе свої ігри, у мене – свої.

Він завів двигун і вони поїхали. Вітер хитав неробочий світлофор над ними. Зліва вони побачили охайну церкву. Газон пострижений, доглянуті квіти біля стежки аж до самого входу в церкву. Берт під'їхав до неї.

—Що ти вже задумав?

—Зайду в церкву, подивлюсь. Це єдине доглянуте місце тут. І глянь на табличку.

Вікі подивилась. Акуратно вирізані білі літери утворювали такі слова: «Всемогутній і милосердний той, хто між рядів ходить». Дата – 27 липня 1976 року, минула неділя.

—Той, хто між рядів ходить, - прочитав Берт і вимкнув двигун, - одне з дев'яти тисяч імен Бога в Небрасці, напевно. Ну що, пішли?

Вона ніяк не відреагувала на його жарт.

—Я нікуди не піду.

—Окей, як хочеш.

—Я не була у церкві відколи поїхала від батьків, і в цю церкву заходити не хочу. І, Берте, я не хочу знаходитись у цьому місці. Мені до біса страшно, давай просто поїдемо.

— Я повернусь за мить.

— У мене є власні ключі. Не прийдеш за п'ять хвилин, я просто поїду, а ти роби, що хочеш.

—Просто почекайте хвилинку, леді.

—Я реально поїду. Хіба що ти збираєшся напасти на мене, як якийсь злодій, і забрати ключі. Думаю, ти на таке здатен.

—Але ти не думаєш, що я це зроблю?

—Ні.

Сумочка лежала між ними. Він схопив її, а Вікі закричала і потягнулась за ремінцем. Берт таки забрав сумочку і, не церемонячись, викинув увесь її вміст. Кільце від ключів виблискувало серед серветок, косметики, дріб'язку і старих списків покупок. Вікі спробувала дотягнутись, але Берт переміг знову і запхав ключі собі до кишені.

—Ти міг цього не робити, — сказала вона у сльозах, — віддай їх.

—Нізащо, — посміхнувся Берт.

—Будь ласка, Берте, мені страшно, — Вікі простягнула руку, благаючи.

—Ти почекала б дві хвилини і вирішила б, що цього достатньо.

—Ні...

—А тоді поїхала б, сміючись і думаючи: «Тепер Берт знатиме, як перелічити мені!». Хіба ж не це стало твоїм правилом впродовж усього подружнього життя? «Тепер Берт знатиме, як перелічити мені!».

Берт вийшов з авто.

—Будь ласка, Берте!— кричала вона. — Послухай.... Дивись... Давай просто поїдемо звідси і зателефонуємо з кабінки. У мене є різний дріб'язок. Я просто... Ми можемо... Не залишай мене тут саму, прошу, Берте!

Він грюкнув дверима і на хвилинку сперся до «ті-берда», закривши очі великими пальцями. Вікі стукала кулаками по вікну з боку водія і викрикувала його ім'я.

О так, вона збирається справити чудове враження, коли Берт знайде поліцейського, який подбає про тіло хлопчика.

Він розвернувся і попрямував стежкою з кам'яних плит до дверей церкви. За дві-три хвилини він повернеться назад. Та і двері, напевно, зачинені.

Берт легенько штовхнув двері на добре змащених завісах (*навіть благоговійно, подумав Берт*, і це чомусь здалось кумедним) і зайшов у майже холодну притвор. Деякий час очі звикали до темного світла.

Берт відразу помітив купу дерев'яних букв, які вже припали пилюкою. Він зацікавлено пішов до них. Букви виглядали такими ж старими і забутими, як і календар в барі і грилі, на відміну від решти притвору, який був ретельно прибраним. Букви мали приблизно по два фути і, очевидно, належали до одного набору. Він розклав їх на килимі, — сімнадцять штук, — і почав поєднувати, як анаграми. ТІЛО РАБИ МОХ ІМ СОЖ. Дурня якась. СТРАХ МИМО БОЇ ІЖЛО. Не допомогло. Хіба що забрати Х, Р, А зі слова СТРАХ. Він додав ще М і швидко склав ХРАМ. Залишились СТ ИМО БОЇ ІЖЛО. Він сидів тут, граючись в дурнуваті ігри, поки Вікі сходила з розуму в машині. Берт вже почав підводитись, як його осяяло. Він побачив і склав БОЖОЇ. Залишились СТ ИМО Л І. Трохи переставивши букви, Берт отримав МИЛОСТІ. ХРАМ БОЖОЇ МИЛОСТІ. Букви, напевно, висіли знадвору. Їх зняли і скинули в куток, а церкву вже помалювали, тож неможливо навіть визначити, де ж ті букви висіли.

Чому?

Бо це вже не був Храм Божої Милості, ось чому. То що ж це за церква? Це питання навіяло на Берта страх, і він піднявся й струсив пилюку з пальців. Ну скинув хтось ті букви, що тепер? Може, тепер тут взагалі відбуваються шоу Фліпа Вілсона⁸.

Та що ж тоді тут сталося? Берт зайшов крізь внутрішні двері й опинився всередині храму. Страх підкрався до його серця і міцно стиснув. Чоловік різко вдихнув, і це голосно прозвучало у моторошній тиші. За кафедрою простягалося величезне зображення Ісуса Христа. Берт подумав, що від цього Вікі точно впала б в істерику.

Ісус хитро посміхався. Він, з широко розплющеними очима, нагадував Берту Лона Чейні з фільму «Привид опери». У великих темних зіницях хтось (напевно, грішник якийсь) тону в вогняних озерах. Але найдивнішим було те, що волосся у Христа — зелене і, як виявилось, зроблене зі скрученої ранньої кукурудзи. Зображення виконане с'як-так, але справляло потрібне враження. Воно виглядало, ніби зроблений обдарованою дитиною комікс — Ісус зі Старого Заповіту або язичницький Ісус, який пожертвував би своїми вівцями замість того, щоб вести їх за собою.

Попереду ряду церковних лав стояв трубний орган, який спершу здався Берту цілком нормальним. Чоловік пройшов лівий ряд і жажнувся, помітивши, що хтось вирвав клавіші і регістр, а труби наповнив сухими кукурудзяними листками. На органі висів надпис: «І каже Господь: нехай музику видає лиш рот людський».

Вікі мала рацію. Щось тут явно не так. Берт роздумував над тим, щоб перестати тут щось шукати, повернутися до Вікі, сісти в авто і забратися звідси подалі, і до біса муніципальну будівлю. Та це його тільки роздратовало. *Зізнайся, думав він, ти хочеш добряче її провчити перед тим, як повернутись і визнати її правоту. Піду за хвилину.*

Проходячи повз кафедру, думав: «Люди, певно, постійно проїжджають Гатлін. Хтось у сусідніх містечках має тут друзів або родичів. Час від часу тут має з'являтися дорожній патруль штату Небраска.

⁸ Фліп Вілсон — американський комік; в одному зі своїх шоу виступив у якості священика, що виголошує промову.

А як щодо енергетичних компаній? Світлофори тут не працюють. Мав би хтось помітити, що електрики тут нема вже довгих дванадцять років. Отже, тут, здається, трапилось щось геть неможливе».

Берту було моторошно. Він вийшов по чотирьох покритих килимом сходах до кафедри і подивився на спустошені напівосвітлені лави. Берту задавалось, що він відчуває на собі погляд тих зловісних і явно не християнських очей.

На кафедрі лежала велика Біблія, відкрита на тридцять восьмому розділі Книги Йова: «Тоді відповів Господь Йову із бурі й сказав: Хто то такий, що затемнює раду словами без розуму? Підпережи но ти стегна свої, як мужчина, а Я буду питати тебе, ти ж Мені поясни! Де ти був, коли землю основував Я? Розкажи, якщо маєш знання!»⁹. Господь. Той, хто між рядів ходить. Розкажи, якщо маєш знання. І передай, будь ласка, кукурудзу.

Він гортав сторінки Біблії, які у тиші створювали такий звук, який би видавали привиди, якби існували. А в отакому місці можна навіть в них повірити. Деякі частини Біблії були вирізані. Переважно з Нового Заповіту. Хтось вирішив продовжити виправляти короля Якова¹⁰ з допомогою пари ножиць.

Та Старий Заповіт — не пошкоджений.

Берт вже збирався вийти з-за кафедри, але на нижній полиці побачив ще одну книгу і подумав, що це, напевно, церковні записи весіль, хрещень та похоронів. Він аж скривився від слів, вибитих на позолоченій обкладинці: «І каже Господь: нехай неправедники помруть, щоб знову земля родючою була».

Здавалося, ідея за цим всім стоїть одна, але Берт не дуже турбувався про те, куди вона веде.

Він відкрив книгу на першій широкій сторінці в лінійку і відразу помітив, що почерк дитячий. Де-не-де використовували гумку для стирання чорнила. І хоч слова були написані правильно, букви виглядали великими і незграбними, швидше намальованими, ніж написаними. В першій колонці було написано:

«Амос Дейган (Річард), 4 вересня 1945—4 вересня 1964

Ісаак Ренфрю (Вільям), 19 вересня 1945—19 вересня 1964

Софонія Кірк (Джордж), 14 жовтня 1945—14 жовтня 1964

Марія Велс (Роберта), 12 листопада 1945—12 листопада 1964

Ємен Голліс (Едвард), 5 січня 1946—5 січня 1965»

Насупившись, Берт продовжив перегортати сторінки. На третині подвійні колонки різко закінчились:

«Рахіль Стігмен (Донна), 21 червня 1957—21 червня 1976

Мойсей Річардсон(Генрі) 29 липня 1957

Малахія Бордмен(Крег) 15 серпня 1957»

В останній графі книги було вписано: «Рут Кловсон(Сандра), 30 квітня 1961». Берт подивився на полицю, де знайшов цю книгу, і витягнув ще дві. На обкладинці першої був той самий надпис і схожі записи з однією колонкою з іменами і датами народжень. Він знайшов рядок: «Йов Гілмен(Клейтон), 6 вересня 1964», а в наступній графі: «Єва Тобін, 16 червня 1965». І ніяких других імен у дужках.

Третя книга була порожньою.

Берт думав про це, стоячи за кафедрою.

Щось тут сталося у тисяча дев'ятсот шістдесят четвертому. Щось пов'язане з релігією, кукурудзою... і дітьми.

Отче наш, благослови наш урожай. На славу Ісуса. Амінь.

⁹ Переклад І.Огієнка.

¹⁰ Біблія короля Якова — одна з найпоширеніших версій Біблії, перекладена за правління короля Якова I.

І піднявся високо ніж, щоб принести в жертву ягня, та чи було це ягня? Можливо, релігійна манія знищила їх усіх. Самі, відрізані від зовнішнього світу тисячами квадратних миль таємничої кукурудзи. Самі під мільйонами акрів блакитного неба. Самі під пильним оком Бога, дивного зеленого Бога, Бога кукурудзи, постарілого, голодного. Того, хто між рядів ходить.

Берт відчув, як мурахи поповзли тілом.

Вікі, послухай-но історію. Вона про Амоса Дейгана, який народився Річардом Дейганом четвертого вересня сорок п'ятого. Він узяв ім'я Амос у шістдесят четвертому, справжнє ім'я зі Старого Заповіту. Амос, один з малих пророків. Отже, Вікі, ось що сталося, тільки не смійся: Дік Дейган разом з друзями, Віллі Ренфрю, Джорджем Кірком, Робертою Велс, Едді Голлісом та іншими, прийняли релігію і повбивали своїх батьків. Усіх. Хіба не страшно? Постріляли їх у ліжках, порізали у ваннах, потруїли їхні вечері, повісили або випотрошили, наскільки я зрозумів.

Чому? Через кукурудзу. Може, вона засихала. Можливо, вони вирішили, що це через те, що забагато гріхопадінь. Замало жертвоприношень. Вони могли зробити це в рядах кукурудзи.

І яюсь, Вікі, я в цьому впевнений, вони вирішили, що дев'ятнадцять — це максимальний вік. Річарду Амосу Дейгану, герою нашої історії, дев'ятнадцять виповнилось четвертого вересня шістдесят четвертого, за даними в книзі. Думаю, вони вбили його, принесли у жертву в кукурудзі. Хіба ж не дурна історія?

А тепер Рахіль Стігмен, яка була Донною Стігмен до шістдесят четвертого. Їй виповнилось дев'ятнадцять двадцять першого червня, лише місяць тому. Мойсей Річардсон народився двадцять дев'ятого липня, і через три дні йому буде дев'ятнадцять. Є ідеї, що з друзякою Мойсеєм трапиться двадцять дев'ятого? Думаю, я знаю.

Берт обливав сухі губи.

І ще одне, Вікі. Послухай. Йов Гілмен (Клейтон) народився шостого вересня шістдесят четвертого. І жодного новонародженого аж до шістнадцятого червня шістдесят п'ятого. Десятимісячна перерва. Знаєш, що я думаю? Вони вбили своїх батьків, навіть вагітних матерів. Ось що я думаю. І хтось з них завагітнів у жовтні шістдесят четвертого й народив Єву. Якесь шістнадцяти- чи сімнадцятирічна дівчинка. Єву, першу жінку.

Він відчайдушно прогортав книгу до графі Єви Тобін. А під нею написано: «Адам Грінлоу, 11 липня 1965».

Їм зараз по одинадцять, подумав Берт, його аж заморозило. Вони можуть бути десь тут. Десь неподалік.

Але як це могло відбуватися таємно? Як воно могло продовжуватись?

Хіба що так званий Бог їм дозволив.

— Господи, — сказав у тишу Берт. І в цей момент сигнал «ті-берда» заревів. Це був довгий безперервний звук.

Чоловік вискочив з-за кафедри, пробіг проходом між лавами, відчинив вхідні двері, впускаючи гаряче яскраве сонячне світло. Вікі налякано сиділа за кермом, озиралась в різні боки, а обидві руки стискали кнопку сигналу. Звідусіль підходили діти. Деякі з них реготали. У руках тримали ножі, люки, труби, молотки. В однієї дівчинки, мабуть, восьмирічної, з красивим довгим світлим волоссям, був домкрат. Сільська зброя. І жодного пістолета. Берту аж захотілось крикнути: «Хто з вас Адам і Єва? Хто матері? Хто доньки? Батьки? Сини?».

Розкажи, якщо маєш знання.

Вони підходили з бічних вулиць, земельних ділянок, перелазили через прогалини у дротяній огорожі шкільного майданчика, розташованого в сусідньому кварталі. Деякі з них байдуже глянули на Берта, який стояв на церковних сходинках, як укопаний, а деякі підштовхували одне одного, вказували пальцями і по-дитячому мило усміхались.

Дівчатка були одягнені у довгі коричневі шерстяні тканини і вицвілі капелюхи. Хлопчики, як квакери¹¹, були повністю у чорному і мали капелюхи з плоскими круглими краями. Через площу містечка, через газони вони прямували до авто, дехто прийшов з садочка будівлі, яка була церквою до шістдесят четвертого. Одні взагалі знаходились на відстані дотику.

—Рушниця, — закричав Берт, — Вікі, дістань рушницю!

Але було видно, що Вікі від страху заціпеніла. Він навіть сумнівався, чи чує вона його кризь зачинені вікна.

Діти оточили «ті-берд». Сокири, люки і труби почали рухатися вгору-вниз. *Господи, я справді це бачу?* З боку авто відвалилась залізна стріла, відлетів значок марки. Ножі пошкодили шини і авто просіло. Сигнал звучав знов і знов. Лобове скло і бокові вікна стало погано видно, а потім вони потріскали від ударів. Тоді всередину провалилось захисне скло, і Берт знову міг все бачити. Вікі відхилилась назад, однією рукою тримаючись за кнопку сигналу, а іншою захищала обличчя. Завзяті маленькі руки потягнулись всередину і відчинили машину. Вікі щосили відбивалась. Сигнал почав звучати з перервами, а потім і зовсім затих.

Побиті і вигнуті двері з боку водія були навстіж відчинені. Діти намагались витягнути Вікі, але вона вчепилась за кермо руками. Тоді хтось нахилився всередину з ножем у руці і... Берта розпаралізувало, і він збіг сходами вниз, ледь тримаючись на ногах, і кинувся по кам'яних плитах до дітей. Хлопчик, років шістнадцяти, з рудим волоссям, яке виглядало з-під капелюха, повернувся до чоловіка, і щось промайнуло в повітрі. Берт відсмикнув руку назад, йому здалось, що хтось його здалеку штовхнув. А тоді з'явився такий гострий і раптовий біль, що аж світ посірів.

Берт оглянув руку з якимось тупуватим зачудуванням. Ніж за півтора долара «Пенсі» стирчав з неї, як дивна пухлина. Рукав його сорочки «Джей-Сі Пенні» червонів. Берт дивився на це, здавалося, цілу вічність і не міг зрозуміти, як з нього міг вирости складаний ніж. Таке буває?

Берт поглянув угору, а рудоволосий хлопчик був майже зверху на ньому. Малий впевнено посміхався.

—Сучий ти сину, — сказав Берт, а голос його від шоку аж заскрипів.

—Віддай свою душу Господу, і тут-же постанеш перед Його судом, — сказав хлопчик і потягнувся до Бертових очей.

Берт відмахнувся, витягнув ніж з руки і всадив його в горло рудоволосого малого. Кров бризнула фонтаном і потрапила на Берта. Малий почав задихатися і ходити по колу. Він схопився за ніж, щоб витягнути, але не зміг. Берт спостерігав за хлопчиком, як його щелепа відвисла. *Це не може відбуватись. Це лише сон.* А малий задихався і ходив. Тепер лише він видавав звуки цього спекотного пообіддя. Усі інші ошелешено дивились.

Ця частина пішла не за сценарієм, думав оніміло Берт. Але він з Вікі в ньому були. І хлопчик в кукурудзі, який намагався втекти. Але не був одним із них. Берт дивився на них озлоблено і хотів закричати: «Ну як вам?».

Рудоволосий хлопчик останній раз слабко кашлянув і впав на коліна. Він на мить глянув на Берта, а тоді, забравши руки з ножа, поточився вперед.

Діти навколо «ті-берда» аж затамували подих. Вони витріщились на Берта, а він, зачаровано, на них... І саме тоді помітив, що Вікі немає.

—Де вона? — спитав він. — Куди ви її забрали?

Один хлопець підняв закривавлений ніж і провів ним біля свого горла. Він посміхався. Це була єдина відповідь.

Деся позаду якийсь старший малий сказав: «Візьміть його».

¹¹ Квакери — протестантська конфесія у християнстві, відома гуманістичним спрямуванням.

Хлопці пішли в бік Берта. Він відступив. Вони пришвидшили крок. Берт теж зарухався швидше. *Рушниця, бісова рушниця задалеко.* Їхні тіні падали на зелений церковний газон. Берт опинився на тротуарі, розвернувся і побіг.

—Вбийте його! — закричав хтось, і усі побігли за ним.

Берт біг, але не зовсім навмання. Він минув муніципальний будинок, бо допомоги там нема, а вони притиснуть його, як щура. Чоловік вибіг на Мейн-стрит, яка за два квартали ставала магістраллю. Вони з Вікі могли б вже поїхати цією дорогою далеко звідси, якби ж він тільки послухав її.

Його лофери стукали об тротуар. Попереду було ще кілька комерційних будинків, як от буфет з морозивом і, звісно, маленький театр. На припалій пилом дощці для оголошень писало: «Зараз в прокаті «Клеопатра» з Елізабет Тейлор. Кількість місць обмежена». За наступним перехрестям була заправна станція, що позначала кінець містечка. А за нею кукурудза з обох боків схилялась над дорогою. Зелена кукурудзяна хвиля.

Берт біг. Йому вже важко було дихати, а поранене плече починало боліти. Чоловік залишав за собою сліди крові. Він витягнув хустку з задньої кишені і запхав під сорочку.

Берт біг. Лофери стукали по вкритому тріщинами тротуару, дихання ставало гарячішим. Рана все більше і більше пульсувала. Якесь в'їдлива частина його мозку намагалась спитати, чи він думав, що зможе пробігти аж до наступного містечка, чи зможе він пробігти двадцять миль по дорозі.

Берт біг. Він чув, як вони, на п'ятнадцять років молодші і швидші, наздоганяють. Вони тупотіли по тротуару, свистіли і кричали одне до одного. *Від них шуму більше, ніж від масштабної тривоги, подумав чогось Берт.* Вони потім довго це згадуватимуть.

Берт біг.

Пробіг повз заправну станцію, що позначала кінець містечка. Він важко дихав, а в грудях хрипіло. Тротуар під його ногами закінчився. І був лише один шанс перемогти і врятувати життя. Будинків не було, містечко залишилось позаду. М'яка зелена хвиля кукурудзи нависала над краями дороги. Зелене, схоже на мечі, листя тихо шелестіло. В рядах цієї кукурудзи висотою з людину, напевно, глибоко, прохолодно і темно.

Він пробіг повз знак: «ВИ ПОКИДАЄТЕ ҐАТЛІН, НАЙМИЛІШЕ МІСТЕЧКО У НЕБРАСЦІ. ТА Й У ВСЬОМУ СВІТІ. ПОВЕРТАЙТЕСЬ У БУДЬ-ЯКИЙ ЧАС!»

Звичайно, повернись, подумав Берт неясно.

Він пробіг повз знак, як спринтер, який зриває стрічку в кінці дистанції, а тоді повернув наліво, перебігаючи дорогу, і скинув лофери. Берт опинився в кукурудзі, яка похилилась над ним, мов хвилі зеленого моря, ховаючи. Чоловік відчув неочікуване полегшення, у нього відкрилось друге дихання. Легені, які, здавалося б, переставали дихати, ніби знов запрацювали, впускаючи більше повітря.

Берт біг першим рядом, нахиливши голову, а плечима торкався листя, яке від цього шелестіло. Через двадцять ярдів повернув праворуч і продовжив рухатись паралельно до дороги, тримаючись низько, щоб вони не побачили його темного волосся серед жовтої кукурудзи. Він біг в бік дороги якийсь час, перетнув ще кілька рядів, а тоді знов повернувся спиною до шосе і перескакував з ряду в ряд, просуваючись ще глибше в кукурудзу.

Зрештою, він впав на коліна і чолом обперся до землі. Берт чув тільки своє важке дихання і постійно думав: «Дякувати Богу я кинув курити дякувати Богу я кинув курити дякувати Богу!». Аж ось він почув їх. Вони кричали одне на одного, зіштовхуючись в рядах (*Ей, це мій ряд!*). Звуки аж розбудили його. Вони були десь зліва і звучали не зовсім організовано.

Берт витягнув хустку, склав її і, після того, як подивився на рану, запхав назад. Кровотеча ніби зупинилась, попри фізичне навантаження.

Він відпочив ще хвилинку, і раптом усвідомив, що незважаючи на біль в руці, відчувається так добре фізично вперше за роки. Почувається повним сил, і, після дворічних намагань, може впоратись з визначеною (хоч і божевільною) проблемою: побороти клятих гремлінів, які руйнували його шлюб.

Берт казав собі, що не має так почуватись. Його життя під смертельною загрозою, а дружину взагалі викрали. Вона може бути вже мертвою. Берт намагався уявити обличчя Вікі і таким чином позбутись тих дивних приємних відчуттів, але воно не з'являлось. Замість Вікі перед очима поставав рудоволосий хлопчик з ножем в горлі...

Кукурудзяний запах тепер вдарив йому в ніс. Вітер, торкаючись до верхівок рослин, видавав звук, схожий на голоси. Заспокійливі. Ця кукурудза тепер захищала його, неважливо, що через неї сталося.

Але вони наближались.

Берт побіг, згорбившись, рядом, в якому був, перебіг, повернувся, перебіг ще кілька рядів, намагаючись триматись праворуч від голосів. Але тепер стало важче це робити через пообідню погоду. Голоси стали нечіткими, а через шелест кукурудзи їх стало дуже важко вирізнити. Він біг, прислухався, знову біг. Земля була твердою, і його ноги в шкарпетках майже не залишали слідів.

Коли він пізніше зупинився, сонце, червоне і вогнисте, висіло над полями справа. Годинник показав чверть по сьомій. Сонце поплямувало верх кукурудзи в червонясто-золотий, але тіні були темні і глибокі. Берт схилив голову, прислухаючись. Із заходом сонця вітер зовсім зник, кукурудза не рухалась, видихаючи свій аромат у тепле повітря. Якщо вони все ще тут, то або десь далеко, або заховались і слухають. Та Берт не думав, що зграя дітей, навіть божевільних, може сидіти тихо так довго. Він запідозрив, що вони вчинили найбільш дитячу річ, не зважаючи на можливі наслідки: здались і пішли додому.

Берт повернувся до сонця, яке втопилось між хмар на горизонті, і почав іти. Якщо піти по діагоналі і йти за сонцем, то рано чи пізно він повинен досягти сімнадцятого шосе.

Біль у руці став тупим і майже приємним, а гарний настрій нікуди не подівся. Берт вирішив, що, поки він тут, без почуття провини залишить собі той настрій. Провина повернеться, коли йому доведеться зустрітись з представниками поліції і пояснити, що ж відбулося в Гатліні. Але це може почекати.

Він протискався крізь кукурудзу з думкою, що ніколи ще не чувався настільки обережним. За п'ятнадцять хвилин сонце перетворилось на півкулю, що виглядала з-за обрію, і Берт знову зупинився. Його обережність перетворилась на щось неприємне. Щось нечітко... нечітко страшне.

Він нахилив голову. Кукурудза шелестіла.

Берт відчував це вже деякий час, але пов'язував з чимось іншим. Вітру все ще не було. Як це так?

Він обережно роззирнувся, майже очікуючи побачити, як усміхнені хлопчики у квакерівських пальтах виходять з кукурудзи з ножами в руках. Але нічого не відбулось. Просто все ще був той шелест. Ліворуч.

Берт пішов у тому напрямку, але вже не проштовхуючись (хоча йому вже не треба було проштовхуватись між кукурудзою). Ряди мовби самі скеровували його у потрібному напрямку. Попереду ряд закінчився. Як це? Ні, його очистили. Шелест був там.

Чоловік зупинився і раптово налякався.

Запах кукурудзи був такий стійкий, аж нудотний. Берт відчув, що дуже спітнів і до нього поприлипали рильця кукурудзи. По ньому, напевно, і комахи повзають. Але ні.

Берт нерухомо стояв, дивлячись на місце, де кукурудзи не було, і здавалось, що то була кругла ділянка незасадженої землі.

Тут не було ні москітів, ні мошкари, ні кліщів. І Берт з неочікуваною ностальгією згадав, як вони з Вікі називали кліщів «комашками з драйв-інів», коли ще залицялись одне до одного. А ще тут не було жодної ворони. Хіба не дивно, що на кукурудзяному полі немає ворон?

З останніми відблисками денного світла Берт пильніше придивився до кукурудзи ліворуч. Кожен листок і стеблина були ідеальними, а це неможливо. Жодного недоліку. Ні порваних листків, ні яєць гусениць, ні нірок, ні... Він широко розплющив очі.

Господи, та тут нема зела! Зовсім.

Кожні півтора фунта з ґрунту виростала стеблина кукурудзи. Не було ні проса, ні дурману. Нічого.

Берт здивовано витріщався. Світло на заході тьмяніло. Вечірні хмари стягнулись до купи. А під ними золотаве світло стало рожевувато-брунатним. Скоро потемніє.

Прийшов час подивитись, що ж то за порожня ділянка. Може, це частина плану? Увесь час він думав, що біжить до шосе, а насправді щось його вело до цього місця.

Тамуючи жах, Берт підійшов до кінця ряду і став на краю пустища. Було достатньо світла, щоб побачити, що тут. Він не міг навіть кричати. В легенях не залишилось достатньо повітря. Він не зміг встояти на місці, а очі мало не вилетіли з орбіт.

—Вікі, — шепотів він, — о Боже, Вікі!

Вона висіла на хресті, як жахливий трофей. Руки на талії, а щиколотки перемотані якимось звичайним колючим дротом, купленим за сімдесят центів за ярд у будь-якому будівельному магазині Небраски. Очі виколоті. Очні яблука напхані кукурудзяними рильцями. Щелепа її застигла у тихому викрику, заповнена листками кукурудзи.

Ліворуч від неї висів труп, що вже гнив. Оголена щелепа ніби посміхалась. Очні яблука витріщались на нього жартівливо, ніби цей колишній настоятель Храму Божої Милості говорив: «Та не так вже й погано, коли тебе приносять в жертву якісь язичницькі дияволові діти, а очі твої виколують згідно з Мойсеевими заповідями». Ліворуч від того скелета був ще один. Цей був одягнений у синю форму, яка вже облізла. Капелюх звисав з черепа, прикриваючи очі, а на ньому бейдж з жовтуватим надписом «Шериф Гатліна».

І в цей момент Берт почув, як щось більше, ніж діти, рухається сюди. Це не діти. Вони б не подались в кукурудзу вночі. Тут було священне місце, місце Того, хто між рядів ходить.

Берт кинувся тікати. Ряду, з якого він сюди вийшов, не було. Він закрився. Усі ряди закрились. Це наближалось, було чути, як воно рухається кукурудзою. Берт чув, як воно дихає. Його поглинула хвиля містичного страху. Воно було близько. Кукурудза з віддаленого боку зненацька потемніла, ніби під гігантською тінню.

Близько.

Той, хто між рядів ходить.

Він виходив на порожню ділянку. Берт побачив щось велетенське, височезне. Воно мало жахливі червоні очі розміром з футбольні м'ячі.

Стояв запах сухого кукурудзяного листа, яке роками пролежало в stodолі.

Берт закричав, але продовжувалось це не довго.

Трохи пізніше зійшов повний жовтуватий осінній місяць.

Діти кукурудзи стояли на пустищі опівдні, дивлячись на два розіп'яті скелети і на два тіла, які ще не зігнили, але скоро це станеться. Скоро. І тут, в центрі Небраски, в кукурудзі, був лише час.

—Спогляньте, наснилося мені вночі, і Господь показав мені усе це.

Всі з острахом і зачудуванням розвернулись до Ісаака, навіть Малахія. Ісааку було лише дев'ять, але відколи рік тому кукурудза забрала Девіда, провидцем був він. Девіду виповнилося дев'ятнадцять, він зайшов у кукурудзу у день народження, коли сутінки впали на літні ряди.

Ісаак з серйозним виразом обличчя під широкополим капелюхом продовжив:

—І в сні моєму Господь був тінню, що між рядів ходила. І заговорив він до мене словами, якими промовляв до братів наших старших рік тому. Незадоволений він ось цим жертвоприношенням.

Вони розхвилювались і роздивились зелені стіни навколо.

—І сказав Господь: «Хіба ж не надав я вам місце для жертвоприношень? Хіба ж не допоміг вам? Та цей чоловік глузував з мене, тож я довів це жертвоприношення до кінця самотужки. Як і Чоловік у Блакитному і Неправдивий Священик багато років тому».

—Чоловік у Блакитному, Неправдивий Священик, — прошепотіли вони і подивились один на одного.

—Отже, Вік Спокути тепер не дев'ятнадцять урожаїв, а вісімнадцять, — продовжив Ісаак, —але приносьте урожаї і плоди подібно до кукурудзи. Нехай допоможе вам віра.

Ісаак зупинився.

Всі розвернулися до Малахії і Йосифа. Вони були єдиними тут, кому виповнилось вісімнадцять. І щедесь двадцять залишилось в місті.

Всі чекали, що скаже Малахія. Це ж Малахія полював на Яфету, якого знають як Ахаза, проклятого Богом. Це ж Малахія перерізав горло Ахазу і забрав його тіло з кукурудзи, щоб не осквернити її.

—Я підкоряюсь слову Господа,— прошепотів Малахія.

Кукурудза, ніби зітхнула на знак згоди.

За наступні тижні дівчатам доведеться зробити багато хрестів з кукурудзяних качанів, щоб відвернути зло.

І в ту ніч усі, хто досягнув Віку Спокути мовчазно ввійшли в кукурудзу і пішли до пустища, щоб продовжити службу Тому, хто між рядів ходить.

—Прощай, Малахія, —викрикнула Рут. Вона махала йому невтішно. Під серцем вона носила дитину Малахії. Сльози тихо стікали по її щоках. Малахія не розвернувся. Він йшов прямо. Кукурудза поглинула його.

Рут, все ще в сльозах, розвернулась. Вона приховала свою ненависть до кукурудзи і те, що інколи мріє ввійти в неї з сокирою в кожній руці, коли прийде вересень і легко буде позрубувати всі стеблини. Але їй було і страшно також. Там, в темряві, щось ходить і спостерігає за усім, навіть за секретами у людських серцях.

Запали сутінки. Біля Гатліна шелестіла і таємничо перешіптувалась кукурудза. Вона була задоволена.